

lag van Jonge-
(Art. 31 K.O.)
monstrantsche
Trecht.
afgevaardigden
en aangemeld
endriklaan 94.
nden.
en ontvangen,
aan het sece-
gevuld, vóór 28
t met logies-
g organiseren
recht een ont-
l-Brabant aan
worden daar

groot.
Utrecht 1946:
Voorzitter,
cretaris,
Z. 52, Utrecht.

des middags
Gijtenbeek",
dering wor-
reformeerde
de Provincie

ij de Geref.
te spreken,
e voor alle
derhoudende

ch Jr, Groot

UIN

lering der
reformeerde
land

VAN DE
HOOL TE

ri:
e Kampen
ers:

C. Bouma
J. Cremer
Delleman
I. de Groot
Hartogh
Iser
J. Melma
Meulen
ien

der bladen,
s het eerst
blad met
hijnt thans
wil geen
blad" zijn.
choolblad"
alle Geref.
van harte
eenvoudi-
glichten op
den band
de Theol.
gen. Het
tazuin" is:
id in de

en Vrijdag.
anco per
artaal.
nummer

KAMPEN

natie"

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UW JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men
aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen.
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — Goes,
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 30800

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buiteland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: „Algemeene Genade, V. — Uit
de Schrift: „Slaet dapper op de vlucht". — Bergen-Belsen.
— Kerkelijk Leven: Een debaters handigheidje. Vrijgemaak-
te jeugd, behoudt uw werkelijk „vrije vaart". Ridderlijkheid.
Prof. Greijdanus over de „zestien punten". Reetorale rede
Prof. Dr Greijdanus. „Het verhaal-Groen", dat geen
verhaal is. — Groninger brieven. — Opvoeding en
Onderwijs: Jongelingsverenigingen. — Stemmen uit onze
Kerken: Mannenverenigingen. — Zending en Evangelisatie:
De openbare les van onzen lector in de zendingwetenschap.
— Perschoon: Incasseringvermogen. Atoombom op Hi-
roshima. — Boekbespreking: „Wij Calvinisten..... nu!" —
Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

„ALGEMEENE GENADE"

door
Prof. Dr K. SCHILDER.

V.
Maar zelfs wie tegenover dit laatste gevoelen
zou willen stellen, dat er geen andere dan
niet-verdiende gunst van Godswege tot den mensch
komen kan, zou zeker ten antwoord krijgen, dat
dit wordt toegestemd, doch dat de uitdrukking
niet-verdiende gunst wil te kennen geven, dat God
als Schepper welbehagen heeft (naar Genesis 1:31)
in zijn werken. Ook in alle werk, dat na den val
bewaard bleef, en geconserveerd werd, voorzover
dat geschied is.

En daarmee zou de discussie dan weer herleid
zijn, voor wat althans het zakelijke betreft, tot de
vraag, of niet de term „gemeene gratie" zelf aan-
leiding heeft gegeven tot dergelijke steeds her-
nieuwde pogingen ter nadere bepaling van den
inhoud van het begrip genade. Men kan en men
mág niet verlangen, dat de term „genade", gebruikt
door Kuyper en Bavinck, maar in het raam der
gemeene-gratie-theorieën omnium consensu aan-
vankelijk afgewisseld met termen als lankmoedig-
heid, goedheid, welbehagen (in het kreuurlijke)
en zoo voort, binnen het kader van die
problematiek een voorrangspostie
ontvangt boven andere, die minstens evenzeer, zoo
niet veel meer, recht hebben op hanteering in be-
trekking tot het vraagstuk van Gods gezind-
heid ten aanzien van de wereld.

Immers, wat dit laatste aangaat, één onzer exe-
geten, Prof. dr S. Greijdanus, niet meer tot de jon-
geren te rekenen, heeft nog vóór het samenkomen
der Sneeker Synode openlijk de vraag gesteld, of
het niet-verdiend-zijn van hetgeen den
zondaar in Gods voorzienigheid toekomt, reeds vol-
doende is om hanteering van het woord „genade"
te wettigen. Als de steller dezer vraag een ontken-
nend antwoord erop schijnt te willen geven, dan
zijn we het daarmee eens. En we willen daarna
denken, zolang wij te maken hebben met het pro-
bleem van Gods gezindheid jegens een gevallen
wereld. Wij houden ons overtuigd, dat de meer
acute, dan diep gewortelde belangstelling voor
Kuyper's „Gemeene Gratie", benevens de behande-
ling van dit werk (in leidraden), als waren al zijn
termen wetenschappelijk bedoeld, voor een groot
deel verklaart, hoe het komt, dat onder ons de
basis van het probleem van Gods gezindheid tegen-
over de gevallen wereld smaller is dan bij
de vadersen.

Zij toch bedienend zich van meer dan één term:
„gunst", maar ook „lankmoedigheid";

„genade", maar ook „verdraagzaamheid".
Bij ons is telkens het eerste lid naar voren gescho-
ven, met achteruitstelling van het
tweede. Op dit punt is reformatie noodig en
voegt het ons allen, te danken voor wat de
„nieuwere meeningen" reeds hebben gepresteerd.
Aan den anderen kant, positie kiezende in het
heden, en daarbij ontwarende, dat óók onder de
nieuwere meeningen¹⁾ er zijn, die de neiging ver-
raden tot het scheppen van een „voorrangsp-
positie voor het woord „genade" ter bepaling
van de verhouding Gods tot de wereld naar haar
kreuurlijke bestand, verhalen wij ons geen oogen-
blik, dat óók de confessie het woord „genade" (als
gunst, uiting van welbehagen van den nog niet
beledigden Schepper en Verbondsgod) kent en ge-
bruikt. En zeker achten wij het ongeoorloofd,
iemand ook maar het minste verwijt te doen, als
hij het woord „genade" gaarne gebruikt in een zin,
dien ook de confessie kent. Het komt
op de verbinding van de gedachten aan, niet
op de termen in de eerste plaats.

Eindelijk, ter definitieve benadering van de „zake-
lijke beteekenis" der omstreeks 1936 bestaande
meningsschillen (die we wel niet kunnen thuis
brengen onder de van synodewege bedoelde, wijl
ze met geen gangbare leering kunnen vergeleken
worden, nu deze ontbreekt, maar die we toch even
aanroeren willen), merken we aan het eind van onze
artikelenreeks het volgende op:

a) er is een verschil openbaar geworden in
methode. Ondergeteekende, die daarin niet
alleen stond, stelde den theologischen onderzoeker
den eisch, te breken met de in de praktijk signa-
leerbare, maar nimmer theoretisch verdedigde
methode der „vergelijking" van de huidige
konkrete wereld met wat er „zou" geweest zijn,
„indien" God na den val aanstonds de menscheit
„had" verdaan, den tijd „had" afgebroken,
en slechts een heil had overgehouden
der conserveringen en regeer-
ing, benevens een menschoezen
hemel. Hij meent, dat deze methode onjuist is,
ongebruikelijk, subjectivistisch, en vooral onschrift-
tuurlijk.

Onjuist, — wijl men de werkelijkheid, die er
heden is, en ten aanzien waarvan God de Heere
woordopenbaring gaf, gelijk ze ook zelve openbaring
van Hem geeft, alleen uit en overeenkomstig die
openbaring, met inachtneming van haar meerdere
of mindere duidelijkheid, moet willen kennen, en
niet uit speculaties over mogelijk-
heden, die nimmer zijn gerealiseerd. Geen hy-
pothesen over wat „zou" hebben kunnen gebeuren,
doch de openbaring Gods heeft ons te leiden
in ons kennen en waardeeren van hetgeen God
schiep en conserveerde en regeerde tot op heden.

Ongebruikelijk, — wijl de theologie geen
enkel stuk der werkelijkheid, hoe dan ook, pleegt
te bezien onder inrekeningbrenging alleen van
wat na den val in de gegeven werkelijkheid, verge-
leken met de vóór den val gegeven dreiging
van dood en straf, voor onze oogen treedt. Wie
trouwens met de „dreiging" (woordopenbaring van
vóór den val) rekent, plaatst de gegeven werkelijk-
heid in het licht van „een" woord, niet echter
van hét Woord, waartoe immers veel meer dan

¹⁾ Want natuurlijk zijn er ook onder haar verschillen.
Dacht iemand het anders? Zou een jonger geslacht in enkele
jaren een eenheid tot in onderdelen bereiken, waar de va-
deren gedurende tientallen van jaren over de kernproblemen
verschilden?

de dreiging over de bondsbreuk te rekenen
is, en dat sinds den val ons alleen toekomt uit de
sinds den val veel breeder omvang nemende Schrift-
openbaring.

Subjectivistisch, — wijl ze niet uit het
Woord des Heeren, maar uit indrukken van
het subjeet rekent en taxeert.

Onschriftuurlijk, — wijl ze, réeds in
haar taxering der gegeven werkelijkheid onder het
aspect van een gedreigden, maar nog niet vervul-
den vloek, verwaarloost de belofte, die in het
geloof aanvaard worden moet, en zelve evenals de
dreiging wacht op de volkomen vervulling. Wij
meen, dat deze slechts summier saamgevatte op-
vatting aangaande de methode van denken
over de aanhangige vraagstukken juist is, en refor-
meerd.

b) Er zijn voorts sinds enkele jaren meeningen
voorgedragen over de verhouding tusschen Christus
en den geconserveerden kosmos, die ondergeteekende
niet deelen kan. Evenmin als analoge meeningen
van ouderen, aan wie de Amsterdamsche
Synode geenszins dacht. Dit was evenwel noch voor
hem, noch voor den andere met hem rapporteeren-
den deputaat ook maar in het minst reden voor een
advies tot kerkelijke bemoeiing. Want
beiden waren overtuigd, dat in deze materie reeds
uit de dagen van vóór-Kuyper's optreden de meenin-
gen ten zeerste uiteengingen. Wat in sommige
hier bedoelde concepten van Christus als tweeden
Adam gezegd is, gaat trouwens goeddeels op dr.
A. Kuyper terug, en staat met dezen theoloog af-
wijzend tegenover het standpunt, dat b.v. door
Helenius de Cock is ingenomen ten aanzien van de
vraag, of Christus tweede, of nieuwe Adam heeten
mag.

Wij zijn van oordeel, dat de kerk zich aan de
confessie heeft te houden, en daaraan alleen. Gevaar
voor voortbouwen op één schriftuurlijk gegeven,
met terzijdestelling van andere, of onder den in-
vloed eener niet in alles getrouwe of puntige exegese,
ligt voor ieder onzer dagelijks voor de deur.
In den strijd over het gemeene-gratie-theoreem is
door dr. Hepp onder meer aangevoerd, dat één der
hier bedoelde concepten onjuist zou zijn, omdat
z.i. de Schrift leerde, dat Christus niet in Adam
begrepen was, wijl anders Adams schuld Hem toe-
gekend zou zijn. Maar reeds tientallen jaren
geleden betoogde een ander onzer theologen, prof.
Greijdanus, dat de toerekeningsgrond
voor Adams schuld anders te stellen was, dan de
zoeven bedoelde opvatting van Christus, als niet
in Adam begrepen, als haar onderbouw aan-
nam. Vragen als deze raken sinds oude
tijden de dieptepunten der theologische bezin-
ning, gelijk ook die der christelijke, schriftuurlijke
wijsbegeerte. Juist in die grondvragen zullen tot
den dag van Christus' wederkomst de geloovige
denkers van elkander blijven verschillen. Zoolang
nu hun arbeid niet tegen Schrift en confessie duide-
lijk blijkt in te gaan, heeft de kerk, die immers
voor verdieping en verheldering van haar belijden,
deze moeilijke, zware worstelingen van haar tot
wetenschappelijke arbeid geroepen kinderen drin-
gend noodig heeft, hen te vergezellen niet met wan-
trouwen, doch met gebod.

3. In discussie kwam een nieuwere wijsbegeerte,
die zelve niets liever wil, dan den dienst van op-
bouwende critiek ontvangen. Naast de onder b)
bedoelde, en om gemelde reden niet nader omschre-
ven grondgedachten, kwam nog één punt in dis-
cussie, dat het „gemeene-gratie"-probleem raakt:
de aanvaarding nl. van een allen menschen eigen
pistische functie, bij den één